

Usodni dan pred 20 leti

Kako so bili v Beogradu Slovenci priča odločilnega trenutka — Čudna usoda

Slovenci priča odločilnega zgodovinskega dokumenta

Ljubljana, 26. julija. Pred 20 leti na današnji dan je v Beogradu vse prebivalstvo z največjo napetostjo pričakovalo, kakšen odgovor bo dala srbska vlada na avstrijski ultimatum, ki je zahteval največje ponižanje Srbije. Naravno, da so bili tudi Slovenci nemirni, ki nas je bilo tedaj dosti v Beogradu in tudi v notranjosti Srbije, med njimi pa večina takih, ki so smeli pričakovati edino smrt, če pridejo v avstrijske roke.

Bil je silno vroč, solnčen dan in že popoldne smo izvedeli, da Srbija ne bo sprejela težkih pogojev, kar je pomenilo nezogledno vojno. Ker smo stanovali v bližini zunanje ministrstva in avstrijskega poslanstva, smo šli čekat pred ministrstvo, kaj bo. Oba z ogla Krunske ulice nasproti ministrstva prav natančno in od blizu mogli opazovati tudi, kaj se godi pred avstrijskim poslanstvom. Navzlic silni napetosti je bilo pa na ulicah še malo ljudi in počasi se je na oglu nasproti ministrstva zbrala gruča le kakih 20 ljudi, ki smo med njimi mirno čakali tudi sedanjim ljubljanski železniški ravnatelj Josip Cugnus, pokojni Milan Štubelj, zet slovenskega tržaškega urednika Godine, Hrvat Grubiša in jaz. Ura je bila 5. in pred poslanstvom je stala črna kočija in še dva izvoška ter menda dva z opravo nalozena voza. Vse je bilo že pripravljeno za selitev poslanika Giesla in njegovega uradništva, kar je bilo pač tudi najjasnejši dokaz da avstrijsko poslanstvo že ve za odklonilni odgovor srbske vlade, a pripravljena selitev je tudi že kazala v bodočnost, da avstrijska vlada s tem odgovorom ne bo zadovoljna in da napove Srbiji vojno. Nismo se razburjali, ker smo bili že vsi trdno odločeni, da ostanemo na srbski strani.

V ministrstvu je bilo prav živahno in neprestano so se sence premikale za okni, a minute so se vlekle, kakor ure. Pol ure je že minulo in tudi že trideset, ne da bi bil kdo stopil iz ministrstva, končno smo pa v ministrstvu opazili še večjo živahnost, kar je pokazalo, da je razpravljana konec in da je odgovor napisan ter pripravljen. Oddahnili smo se, ko se je pri oknu pokazala mogočna postava našega prijatelja, ministra privrede dr. Veličarja Jankovića. Smehljaje je pogledal našo okolico in nas zagledal. Pokimal nam je veselo, saj je tudi njemu odleglo, in spet izginil. Na ulici se je vse zganilo, saj je vsako razumel, da ta mirni in veseli pozdrav naznanja nezaključeni ponos in najtrdnjšo odločnost vse Srbije, da se ne ukloni nikdar in nikomur in da je pripravljena za svojo čast in svobodo tudi na najobupnejši boj.

Med vrati ministrstva se je pokazala temna postava in se zasvetila dolga bela brada ministrskega predsednika Nikole Pašića. Ves mrk in črn je bil v svečani črni obleki in krepko je stopil čez prag ter mirno, kakor bi nič ne bilo, krenil pes proti poslanstvu. Še bolj kakor srebrna brada vedno malo sklonjene postave se je v njegovih desnici svetila dolga bela kurtka, trdno pritisnjena na prsa. Vedel smo, da je v tej beli kurtki usoda Srbije in vseh Jugoslovenov in morda usoda vse Evrope in vsega človeštva. Silno globoko se je zastopnik srbske države ob vratih priklonil sluga avstrijskega poslanstva in bela kurtka je spet izginila na temnem hodniku, ki je pomenil avstrijska tla. Morda že čez minut je spet šel Nikola Pašić prav tako, kakor prej, mirno in, kakor bi se vračal z izprehoda, od poslanstva v ministrstvo. Še nekaj počasnih minut pa je za njim prišel uradni avstrijskega poslanstva in šel v ministrstvo, od koder se je vrnil takoj, medtem je pa že sedel v kočijo avstrijski poslanik Giesl s svojim uradništvom in vozovi so se premaknili in se počasi odpravljali po klancu na postajo. V »Jutru« smo davi čitali Gieslove spomine, kako je stoglava množica spremljala njegov odhod z zaničljivimi vzkliki. Strah ima pač velike oči, saj mi, ki smo bili priča njegovega odhoda iz poslanstva, teh množic nismo videli nikjer, še manj pa slišali zaničljive vzklike, pač pa mirne opazke in drugega.

Ker smo že pri beograjskih množicah in njih zaničljivih vzklkih, izpregovorimo še o grozanskih demonstracijah proti Avstriji in o najkrvoločnejšem preganjanju Avstrijcev v Beogradu po sarajevskem atentatu, ki ste o njih tedaj čitali v Ljubljani v slovenskih in nemških listih. Takoj, ko se je ono popoldne izvedelo za atentat v Sarajevu, je bila tudi končana veselica na Kalemegdanu in že zvečer so bile zaprte vse gostilne in kavarne. Tako tihga Vidovdanskega večera Beograd gotovo še nikdar ni doživel, odkar je bil svoboden. Nobenemu Avstrijcu se ni skrivil las, nikjer ni bilo niti najmanjšega izgrada, kaj šele hrudnih demonstracij in ves čas je Beograd dostojanstveno in v nemi grozi čital o strašnem preganjanju Srbov in vseh zavednih Jugoslovenov v Avstriji, na Madžarskem in Hrvaškem, zlasti pa v Bosni in Sarajevu. Prav vse, kar so avstrijski listi pisali o demonstracijah in preganjanju v Beogradu, je bila najnevarnejša laž, ki je bila vedno najmočnejše orožje Avstrije. Rensica je namreč popolnoma drugačna, saj so tedaj pri vatniki in oblasti na čelu s šefom policije, sedanjim podžupanom Vaso Lazarevićem avstrijskim podnikom z največjo uslužnostjo in resničnim prijateljevom povsod pomagali iz težav. Beograjski so pomagali onim, ki so se selili v Avstrijo, brez najmanjšega sovražstva in pomagali so tudi onim, ki so ostali pri njih. Srbi so prav tedaj preživeli dve težki zmagoviti vojni in okusili vse grenkobe, a sleherni Srb je bil vojak, ter zato tudi napram civilnemu prebivalstvu, kakor tudi napram ujetemu sovražniku — vitez do skrajnosti!

Ko sem davi stopil v redakcijo, že me je opomnil prvi prijatelj na današnji dan in mi ponudil originalno proklamacijo cesarja Franca Jožefa »Mojim narodom«, ki so 28. julija pred 20 leti z njo prelepli vse zidove Ljubljane in zadnje naše vasice ter je naznanjala nepovredno vojno bratski Srbiji, a drugi prijatelj me je telefonično povabil, naj pridem pogledat drugo še lepšo različico. Res sem takoj šel k temu in razgrnil mi je polo belega papirja, da sem zagledal od masti vso rumeno marogasto staro brzojavko: Dohodna števila 4302 ljubljanski sprejemni datum 26. julija ob 12.55, spodaj pa: SS Wien 492 29 25 10.40.

Mobilisierung graz budapest temeswar prap lejtmeritz zagreb bosnien herzegovina dalmatien allerhochst angeordnet — kriegfall b ester mobilisierungstag: achtundzwanzigster juli — kriegministerium abt 10 Nr 1230 res.

Spodaj je moder zig K. u. k. Platzkommando in Laibach, Präs: Laibach am 26. 7. 1914 l. 15. vorm. Res Nr 50-14 mit — Big. na robu lista pa z rdečim svinčnikom Res No 50-14, a nad tem lepo čitljivi podpis: Bilinski Obstl. Kar smo podčrtali mi, je tudi na originalu podčrtano z rdečim svinčnikom. Torej originalno brzojavno povelje mobilizacije! A kakšno usodo je doživel ta dokument, ki je v Slovenijo prinesel toliko groze, lakote, krvi in smrti, kakor še nobeno povelje vseh časov?

Inženjer J. je šel nekdo po prevratu h Kovaču v Dravje na malico. Neznansko prijetno je bilo pri topli peti in imenitno se bile kranjske klobase, da je naročil še eno »za dom«. Zavili so mu jo v papir in gošpod jo je potlačil v sukno ter korajžno korakal po snegu proti Ljubljani. V roku ga je grela še topla klobasa in ni se mogel premagati, da jo je potegnil iz žepa in odvil. Razjel se je nad Kovača, da v tak umazan papir zavija tako odlične svoje izdelke, saj je bil papir skozi in skozi ves masten, na njem pa velika modra packa — tisti zig. Pogledal je in prečital ter ostrmel, spravlil brzojavko v notranji žep in mirno pomalical slastno kranjsko klobaso. Povelje mogočnega avstrijskega cesarja Franca Jožefa je hotelo podelati vse Slovene v klobase, končno smo pa vanj zavili kranjsko klobaso! Tako je pač usoda avstrijskega veličanstva. A. G.

Originalno brzojavno mobilizacijsko povelje za Ljubljano in pa mobilizacijska proklamacija cesarja Franca Jožefa sta razstavljani v izloženem oknu Tiskovne zadruge v Selenurovi ulici, da se lahko vsako preveri o opisani usodi prvačnega zgodovinskega dokumenta.

Pri damskih točkah je nekoliko drugače. Tu so rezultati tako dobri, da jih bo težko izboljšati, toda tudi tukaj bodo nekateri morali na to verovati. Pričakuje mo zboljšanje rekorda na 400 m prosto, 200 m prsno, 100 m hrbtno, 4x100 m prosto in 3x100 m mešano. Kdo jih bo popravil bo pokazalo tekmovanje.

Pred selitvijo škofjeloške pošte

Škofja Loka, 24. julija. Po dolgih letih medsebojnega prerekanja in razpravljanja stojimo sedlej vendarle pred dejstvom, da se škofjeloška pošta iz sedanjih prostorov izseli v nove lokale pri Balantu v Kapucinskem predmestju. Ne glede na to, da sprejema del meščanstva to selitev z nezadovoljstvom, moramo biti v toliko objektivni, da priznamo veliko večjo pripravnost sedanjih prostorov za poštni urad od onih, v katerih se je morala stiskati pošta doslej. Nove prostore so za vselitev pošte že popolnoma opremili in ako ne bo posebnih zahtev, prične pošta s 1. avgustom že uradovati v novih prostorih. Pošta bo nameščena v dveh velikih sobah. Leva bo služila blagovnemu prometu, dočim se bodo opravljali v desni vsi drugi poštni posli. Sobi sta opremljeni s primernimi linicami in je poskrbljeno, da bo občinstvu kolikor mogoče postreženo. Pod stopniščem je nameščena telefonska govornica, za takoj poleg nje pa je tudi kavalnica za občinstvo.

Novi prostori so veliki, pregledni in prostorni. Tudi dovolj luči in solca bodo imeli zlasti se potem, ko bodo podrti nekaj drevoja, ki dela sedaj senco. Vse sobe so namenu primerno preslikali, prav lično fasado pa je napravila ga. Ivana Guzeljeva, lastnica hiše, ki je vso sprednjo stran hiše preslikala in uredila okusno tudi hodnik z vsemi stranskimi prostori. Selitev pošte je bila zvezana z znatnimi stroški, ker so morali preurediti vse vode, telefonske in brzojavne. Pa še nekaj moramo z zadovoljstvom omeniti. Tudi poštna direkcija je pokazala polno razumevanje za polepšanje naše pošte. V sobe pride nova oprema. Uradništvu, ki se je moralo doslej dolgo leta stiskati v neprimernih lokalih, nove prostore iz srca privošči, ker vemo ceniti napore in težavno delo škofjeloške pošte z njenim širokim delokrogom, ki sega celo do Zirov.

Zatiranje spolnih bolezni

Ljubljana, 25. julija. Zakon o pobujanju spolnih bolezni, ki obenem gladko odpravlja prostitucijo, prinaša v vsakdanje življenje marsikaj novega. Ponekod so se posledice novega zakona že pokazale. Vsak moški, ki se hoče oženiti, mora pred poroko k zdravniku, da dobi zdravniško izpričevalo, da nima nobene spolne bolezni. Izpričevalo mora predložiti pred poroko duhovniku, sicer ne more biti poročen. Zdravnik mora splošno bolnega moškega odvzeti od zakona, diskretno voditi evidenco o spolno bolnih in izvoru okuženja ter pošiljati zaupne podatke o tem pristojnim oblastem, da ukreduje vse potrebno. Zdravniškemu pregledu pred poroko so podvrženi samo moški, ker zakon predvideva, da sklepajo ženske zakonske zveze kot device. Vendar pa čaka ženske kazni po § 256. k. z., če vedo, da so spolno bolne, pa so vendar sklenile zakonsko zvezo.

Po večjih mestih se morajo moški pred poroko zgledati na mestnem fizikatu. Zdravniško spričevalo ne sme biti staro nad 10 dni. V Zagrebu so doslej zdravnik mestnega fizikata pregledali okrog 70 zeničin in od teh je bilo 7 sifilitičnih. Če bi ne bilo zakona o pobujanju spolnih bolezni, bi ti sifilitični širili bolezen dalje. Zdravniki so jim preiskali kri in urin in so seveda vseh 7 sifilitikov zaznali, tako da so morali v zadnjem hipu poroko odpovedati. V nekaterih primerih je bilo za poroko že vse pripravljeno in ženi so čakali samo, da dobe zdravniško spričevalo.

Zakon kot rečeno ne zahteva, da bi morale biti zdravniško pregledane pred poroko tudi neveste. Toda kako je potem takem z vdovami in ločenimi ženami? O teh zakon ničesar ne določa. Važno je tudi vprašanje konkubinata. Zdravnik lahko prepreči ženitev spolno bolnega moškega, ne more pa preprečiti pričežnosti. Tu tudi ni nobenih sankcij. Konkubinati se pa zelo množijo, zlasti po mestih, in nikjer ni rečeno, da ne bodo živeli v konkubinatih tisti, ki se zaradi spolne bolezni ne bodo smeli poročiti.

Dva živilska trga

Ljubljana, 25. julija. Mnogo smo si obetali, da se bo razbremenil živilski trg na Vodnikovem trgu, ko bodo otvorili, odnosno razširili trg še na Sv. Jakobu trgu. Toda letos je na glavnem trgu še večji naval kot je bil lani. Nič se ne pozna, da je trg razširjen, gospodinjne se izogibajo novega trga, kot da bi ga ne bilo. Kljub temu je na njem čedalje več prodajalk. Danes so se vrstile skoraj po vsej dolžini trga v treh vrstah. Kupovalke so bile zelo redke, zlasti v primeri z množino živil.

Da je novi trg tako slabo obiskan, sta predvsem dva vzroka: stara navada je železna srajca, gospodinjne nočejo opustiti starega trga in bi se sprizjale z novim samo, če bi starega povsem opustili, razen tega pa nekateri tudi napačno sklepajo, da je na novem trgu vse dražje, dočim je celo cenejšje. Značilno je, da prihajajo gospodinjne na glavni trg mimo novega, koder zakaj. Menda morajo res zato na glavni trg, da se lahko pomorijo na njem s tovaršicami o najkvalitetnejših zadevah. Če se ne bo dvignil promet na novem trgu, razširjeni trg nima bodočnosti.

Dočim je bilo pri Sv. Jakobu skoraj popolno mrtvilo, je bilo na Vodnikovem trgu danes izredno živahno, kot ob sobotah. Trg je bil preobložen zlasti z zelenjavo in sočivjem, vsi prostori so bili zopet tesno zasedeni. Na zelenjadnem trgu je mnogo prehuda konkurenca, da bi se prodajalke lahko pohvalile z dobro kupitjo, precej živahnost je bilo na sadnem trgu, kjer gredo zelo v denar hruške, zlasti zaslburgerice, ki so jih danes prodajali že po 3.50 Din kilogram. Danes je bilo tudi precej jurčkov, dočim jih prejše dni sploh ni bilo na trgu, prodajali so jih po 3 Din merico. Gobe niso povsem zdrave. Maline gredo zelo v denar in ker jih je bilo danes nekoliko manj, so jih prodajali po 4 Din kg.

Brusnic je malo, zato so še vedno drage, po 8 Din liter. Branjevci imajo mnogo grozdja, ki je najcenejše 7 Din kg.

Uvoženi paradizniki so se pocenili, ker je že dovolj domačih, prodajajo jih po 3 dinarje za kilogram. Stroji fižol je bil danes najcenejši po 2, najdražji pa po 2.50 dinarja kilogram, kar dokazuje, da ga je izredno mnogo ter je cena padla do najnižje točke. Kumare so se zopet pocenile in so jih danes prodajali, ki so se specijalizirale samo na prodajo kumar, prodajali velike komade po 50 par, za 5 dinarjev si lahko dobil 100 kumaric za vlaganje. — Na perutinskem trgu ni bistvene spremembe, le jaje je bilo danes nekoliko manj in so prodajali najlepša 18 komadov za 10 Din.

Gasilski praznik v Gornji Radgoni

Gornja Radgona, 25. julija. 4. in 5. avgusta bo v obmejni Gornji Radgoni velik narodni gasilski zlet s sodelovanjem Gasilske zajednice dravske banovine. Ta narodna gasilska slavnost bo prva v večjem obsegu po uveljavitvi novega gasilskega zakona ter je namenjena v prvi vrsti vsem četam z ozemlja bivše mariborske oblasti, t. j. štajerske in Prekmurja.

Gornjeradgonska obmejna gasilska četa je takoj po odobritvi zleta po Gasilski zajednici v Ljubljani ukrenila vse potrebno, da se primerno pripravi za sprejem povabljenih gostov, ki bodo na dan velikega gasilskega svaerja prispeili v našo obmejno postojanko. Nabavila je nov dve in pol tonski tovorni avtomobil, ki bo do prireditve dogotovljen in slovesno blagoslovljen. Za nabavo tega avtomobila je trška občina gornjeradgonska prispevala znatno vsoto 10.000 Din, kar tem potom pohvalno omenjamo.

Banska uprava je dobrohotno dovolila, da se bo slavnost vršila na njenem to leto od Credit Anstalta na Dunaju kupljenem grajskem griču ter je dala na razpolago vse potrebne prostore v gradu samem, tako da se bo lahko prireditve vršila ob vsakem vremenu.

Pokroviteljstvo nad to veliko narodno prireditvijo je blagovito prevzeli ban dravske banovine g. dr. Drago Marušič, ki se gasilskih svečanosti osebno udeleži. Slovesno blagoslovitev pa bo osebno opravil knezoškof lavantinski g. dr. Ivan Tomazič.

Priprave za to veliko narodno gasilsko slavnost v polnem teku. Povabljenih je nad 500 gasilskih čet, ki so se že sedaj v lepem številu prijavljajo. Od 1456 prijaviteljev je prijavičenih že lepo število 1254 uniformiranih gasilcev, 9 zastav, 2 godbi in 196 gasilcev v civilu. Vabljena pa so k sodelovanju tudi vsa sokolska in druga društva sreza ljutomerskega, avtomobilski klub v Mariboru in še nekatera društva. Ker se računa, da bo ob zletnih dneh dotok gostov velik, se naprošajo vsa društva in čete, ki prijav se niso poslale, da to store čim prej, ker bo le tako mogoče ugoditi vsem željam udeležencev na dan prireditve.

Spored zletnih dni bo naslednji: Sprejem prvih gostov bo pri popoldanskem vlakcu v soboto 4. avgusta, ki prihaja v Gor. Radgono ob 4. uri. Po zadnjem vlakcu ob 20.45 bo odhod po trgu do obmejnega mostu, bakljada, umetni ogenj in podoknica dvema kumicama in kumu, nato družabni večer v restavraciji Hibler pri kolodvoru.

V nedeljo 5. avgusta ob 5. uri budnica, ob 8. uri promenačni koncert mestne godbe iz Ljutomer, nato sprejem vseh okoliških čet, ki prispejo z avtomobili, kolosi ali peš, od 9.45 do 10. ure sprejem čet in gostov, ki prispejo z rednimi in pomožnimi vlaki, ob 10.10 sprejem pokrovitelja bana dravske banovine g. dr. Marušiča in knezoškofa g. dr. Tomaziča. Ob 10.20 formiranje povorke in mimohod pred častnimi gosti in dostojanstveniki pred občinsko hišo, do obmejnega mostu ter nato na grajski grič, ob 10.45 maša v grajskem parku, pri kateri sodeluje moški zbor pevskega društva »Maribore«, ob 11.20 slovesna blagoslovitev novega avtomobila, ob 11.45 veliko narodno gasilsko zborovanje na prostem v grajskem parku, ob 13. uri skupni obed, popoldne ob 15.30 začetek ljudske narodne veselice, združene s koncertom narodnih pesmi. Polovična vožnja po železnici je odobrena.

Prireditve ne bo samo gasilska, temveč tudi mogočna narodna manifestacija za naši skrajni sevami mej. Vabimo vas radi tega, da prihite ta dan k nam ter skupno z nami dokumentirate naš narodni čut in ljubezen do bližnjega in naše lepe domovine Jugoslavije.

Kako so odkopavali dragocene zaklade

Ljubljana, 24. julija. Ni še dolgo, temu ko se je v naši javnosti precej pisalo o prelatnih izkopavinah neprecenljivih starin iz dobe Ilirov in Kelto v naši zemlji, prav posebno na bivši Kranjski in njeni dolenski strani. Tudi »Slovenski Narod« je prinesel 17. marca t. l. v svoji 68. številki obširen popis teh zakladov, ki so ostli v dolini Ameriko, namestu da bi bili ponos in slava priljučna moč za svojo pravo domovino v Sloveniji. In v sredo smo zopet čitali v »Slovenskem Narodu« prav umesten članek o potrebi čuvanja naših starin.

Ker je pisec teh vestih služboval v Stični na Dolenskem prap takrat, ko je prekopavala pred in prasadovinske gomile (grobove) umrli vojvodinja Mecklenburška iz rodovine Windischgraetsov na starem Bogenperku, naj kratko opišem, kako se je to delalo.

Tik pred izbruhom svetovne vojne 1. 1914 je prišla imenovana gospa odkopavati gomile, katerih ostanke še danes vidimo na ozemlju vasi Vrtpolje, Grice in Vr pri Stični.

Kot očejski dopisnik »Osrednje komisije za varstvo umetniških in zgodovinskih spomenikov« sem poročal na Dunaj o odkrivanju gomil, nadalje sem osebno opozoril razna merodajna mesta v Ljubljani: v ožji domovini pa nisem mogel vslediti pravega zanimanja, tudi zakonitih sredstev je manjkalo, da tudi danes ni bilo »za take stvari«, seveda ni treba še posebej omenjati. Niti niso poskušali, da bi vsaj dobili fotografske slike posameznih izkopnin.

Zastopniki »Osrednje komisije«, ki so prišli k vojvodinji prav na vrh gomil, tudi niso dosegli posebnega uspeha. Sprejeti so bili silno nemilostno; visoka gospa jih je najbrvo pustila čakati in šele po dolgem času se je prikazala kot prava vladarica v svojem krasnem šotoru, pred katerim je stalo osem e. kr. orožnikov v polni opremi. Brez vvida je opovrnila pričujoče: »Da boste vedeli s kom imate opravka, vam povem, da me je na Dunaju v hotelu obiskal Njegov Veličanstvo cesar Franc Jožef I...« Nadaljni rasvoj zadeve si pač lahko mislimo.

Raziskovanje gomil in izkopavanje starinskih predmetov je šlo vse čas v najstročiji tajnosti vsako prekrščenje molččnosti je kaznovala vojvodinja z odpuštom iz službe oz. dela. Pričujoči so bili samo tujezemski zastavnik: nemški, laški, menda tudi ruski; akademski slikar je bil tudi Rus. Domači zastopniki so bili haktični, menda iz bojazni in velike ljubosumnosti. Podrobno izkopavanje je izvršila vedno je vojvodinja lastnorčno in tajnstveno skrita za zavestami.

Z nemalimi težavami se mi je posrečilo dobiti le nekaj fotografskih slik raznih izkopnin; te slike sem nesel osebno muzejskemu vodstvu v Ljubljano, da jih razmnoži; če pa se je to tudi zgodilo, ne vem; imam pa še originalne, shranjene v svoji knjižnici, kot zadnji spomin na izgubljene velike zaklade naše zemlje. Koj bomo doživeli vendar že enkrat zakonito varstvo še preostalih spominov davno-prošlih časov in njih prastare kulture? Vet. Hugon Turk.

Z Jesenic

— Sportni dan »Bratstva«. SK Bratstvo razpisuje za nedeljo 29. julija ob priliki proslave klubove petletnice tekmo v lahki atletiki, ki obsega naslednje discipline: Tek na 100 m, 400 m, vztrajnostni tek na 3000 m, tek čez ovire 110 m; štafeta 400x100 m, skok ob palici, med diska ali suvanje krogle, skok v daljino in višino. Nastop je točno ob 8. uri zjutraj. Žrebanje nastopnih števil ob 7.30 na sportnem prostoru prireditelja. — Splošna določila za storu prireditelja. — Splošna določila za klubove in tekmovalce: 1. Teče se po pravilniku JLAS, kakor se tudi v vseh ostalih disciplinah tekmuje po tem pravilniku. 2. Pravico tekmovanja imajo vsi vabljivi klubovi, ki so se glasom tega razpisa pravilno prijavili. 3. Vsi tekmovalci tekmujejo na svojo lastno odgovornost. 4. Vodstvo prireditve sestoji iz članov SK Bratstva in po enega zastopnika od vsakega udeleženega kluba ali društva, ki jih pa je treba takoj prijavitelj tajništvu prireditelja. 5. Vodstvu prireditve se mora vsak udeleženec brez izjeme pokoravati. 6. Prijave je treba poslati na naslov: Jože Činkovic, Jesenice na Gorenškem. Imena tekmovalcev naj se navedejo ločeno za vsako disciplino. 7. Ob 7.40 uri je treba žiriji izročiti na licu mesta vrstni red tekačev za tekme v stafetnem teku. 8. Stafeta šteje po 4 tekmovalce. Predajala se bo zastavica, katero si mora preskrbeti vsaka četvorica sama. 9. Razglasitve rezultatov bo za vsako disciplino sprosti potom mikrofona. — Vabljeni so vsi sportni klubovi na Gorenškem, kakor tudi ASK Primorje iz Ljubljane in Sok. društvo Jesenice in Koroska Bela - Javornik. Vodstvo kluba je trdno prepričano, da se bodo vsi klubi in društva odzvala po svojih članih v najlepšem številu te prireditve, ki bo prava revija telesnovzgojnega dela.

Ljubljana v znamenju plavalnega prvenstva

Tekmovalci že prihajajo. — Plavači iz južnih krajev pripravljajo, da je voda premrzla.

Ljubljana, 25. julija. Izvenljubljski klubi že prihajajo. Kmalu bo na kopališču Ilirije običajna silka, kakor smo jo videli še na vsakem državnem prvenstvu. Včeraj je kot prvi prišel iz Dubrovnika dr. Bibica, član Juga in državni rekorder na 1500 m. Uredil je vse potrebno glede stanovanja in hrane za svoje klubske tovariše, ki pridejo jutri zjutraj. Danes se je pripeljala s Sušaka močna ekipa Viktorije z 19 tekmovalci, med temi 5 dam. Zvečer ali najkasneje jutri pride ta letalno še Marčeta in Pavešič. Ze zjutraj so trenirali v bazenu, pritožujejo se pa, da je voda mrzla. Pravijo, da imajo na Sušaku stalno 36 stopinj vročine in je tudi morje izredno toplo. Ne da se pomagati, čež je ožrače nekoliko ohladil, tudi vodo v bazenu so izmenjali šele včeraj in je za razvijane plavače iz južnih krajev res malo prehladna. Ko se bo prikazalo solnce, bo imela voda prap kmalu 22 stopinj, tako da bodo tudi Sušančani zadovoljni. Ako dežerje ne bo prenehalo, bo to velik handikap za obmorske klube.

Jadrani prihoda še ni javil, brkone bodo Splitčani prišli danes popoldne ali jutri zjutraj skupno z Dubrovčani. Jutri zjutraj pride v Ljubljano tudi vojaška reprezentanca, ki se že mesec dni pripravlja v Divuljah za vojaške plavalne tekme Male antante v Bukarešti. V reprezentanci so sami znani plavači Jadrana, Juga, Viktorije in drugih klubov, med njimi tudi znani waterpolisti in plavači na dolge proge Jule Jesih, član Ilirije. Trenira jih državni reprezentant in rekorder Anté Senjanovič, ki zaradi bolezni na obistih ne more nastopati za svoj klub Jadrani. V Ljubljano so prispeili, da se privadijo plavanja v sladki vodi. Po dobljenih informacijah bo sodniški zbor pozval nekatere

vojaške plavače, da plavajo v prvenstvu. Sobotno in nedeljsko tekmovanje bo po splošni sočbi temeljito spreminilo rekorderno tabelo. Faktor znano velja za rekorderno edino rezultati, ki so doseženi v sladki vodi v predpisani bazenu in nam naša rekorderna tabela ne kaže prave slike današnjega stanja plavalnega sporta v Jugoslaviji, ker izvira še od l. 1911., ko je bilo prvenstvo v Ljubljani. Od takrat so plavači mnogo napredovali in so na vseh progah dosegli znatno boljše čase, ki pa niso mogli biti priznani, ker so bili postavljeni v morju. Ljubljanačani so sicer lani o priliki dvomataha z Gradcem postavili v Gradcu nekaj novih rekordov, vendar jih savez iz neznanh vzrokov do danes še ni priznal in velja torej tabela iz leta 1921. Sigurno je, da bo kot prvi pač del rekord na 400 m prosto, ki ga ima Senjanovič s časom 5:34.5. Danes imamo najmanj 5 plavačev, ki plavajo boljše, čisto velja za 1500 m, kjer je rekorder dr. Bibica s 22:51.9. Na tej progi bo najostrejša borba med Bibico in Ilirijanom Mihaikom, ki je letos v izvrstni formi in pri treningu vsakokrat plava znatno pod rekordom. Ena najzanimivejših točk bo stafeta 4x200 m, kjer ima rekord splitski Jadrani s 10:19. Ljubljana je v Gradcu dosegla 1:01 in smemo pričakovati, da bo tudi na prvenstvu čas zmagovalca okoli 10 minut. Vprašanje prvega mesta je popolnoma odprto: tako Jadrani, kakor Ilirija, Jug in Viktorija imajo enake izgleda. Na 100 m prosto stoji še vedno Wilfanov rekord 1:03.2. V nedeljo bo tudi temu odklenkalo. Sploh bodo domalega na vseh progah padli rekordi. 100 m hrbtno, 200 m prsno, 3x100 m mešano že davno čakajo na zboljšanje in nam imena prijaviteljev jamčijo, da bo tudi na teh progah rekord zboljšan.

Beležnica

KOLEDAR.
Danes: Sreda 26. julija, katoličani: Jakob, Bojldrag, pravoslavni 12. julija.
DANASNJE PRIREDITVE.
Kino Matice: Dvorce na jugu.
Kino Dvor: Luka greha.
Kino Siska: Gospoda od Maxima.
DEZURNE LEKARNE.
Danes: Mr. Bahovec, Kongresni trg 12; Hočevar, Ljubljana VII., Celovška cesta 34 in Ustar, Sv. Petra cesta 78.

Izpod sita

Nov poklic ali če hočete stan se je jel razvijati v Ljubljani. Kdor rad hodi po mestu, je morda že opazil fantiče z ročnimi voziki, metlami in lopatami, kako pridno pobirajo konjske fige. Komaj zavije voznik s konji za vogal, že sta tu mala figarja ali figača, ki urno pospravita v vozček, kar je pustil konj na cesti. In kar nekaj plaho se ozirata na vse strani, če ni morda v bližini konkurenca, ki bi ju pripravila ob sveže konjske fige.

Včeraj se je pa zgodilo nekaj nepričakovanega. Dva mlada figarja sta prišla do kupčka konjskih fig, ustavila sta se, prvi je vzela lopato, drugi pa metlo, potem sta se pa spogledala in zmajala z glavami. Prvi je dejal drugemu: »Eh, vsaka konjska figa pa tudi ni vredna, da bi jo pobral.« Drugi je prikimal in tako so ostale konjske fige na cesti.

Na ta dva figarja smo se spomnili, ko smo brali danes fenomenalno »Slovenec« duhovitost o jubilejnim ali zmajemskemu mestu, pod katerim je obležal »Slovenec«, ko ga je vrglo tja naravnost iz solnčnega Hvara.

Kako so odkopavali dragocene zaklade

Ljubljana, 24. julija. Ni še dolgo, temu ko se je v naši javnosti precej pisalo o prelatnih izkopavinah neprecenljivih starin iz dobe Ilirov in Kelto v naši zemlji, prav posebno na bivši Kranjski in njeni dolenski strani. Tudi »Slovenski Narod« je prinesel 17. marca t. l. v svoji 68. številki obširen popis teh zakladov, ki so ostli v dolini Ameriko, namestu da bi bili ponos in slava priljučna moč za svojo pravo domovino v Sloveniji. In v sredo smo zopet čitali v »Slovenskem Narodu« prav umesten članek o potrebi čuvanja naših starin.

Ker je pisec teh vestih služboval v Stični na Dolenskem prap takrat, ko je prekopavala pred in prasadovinske gomile (grobove) umrli vojvodinja Mecklenburška iz rodovine Windischgraetsov na starem Bogenperku, naj kratko opišem, kako se je to delalo.

Tik pred izbruhom svetovne vojne 1. 1914 je prišla imenovana gospa odkopavati gomile, katerih ostanke še danes vidimo na ozemlju vasi Vrtpolje, Grice in Vr pri Stični.

Kot očejski dopisnik »Osrednje komisije za varstvo umetniških in zgodovinskih spomenikov« sem poročal na Dunaj o odkrivanju gomil, nadalje sem osebno opozoril razna merodajna mesta v Ljubljani: v ožji domovini pa nisem mogel vslediti pravega zanimanja, tudi zakonitih sredstev je manjkalo, da tudi danes ni bilo »za take stvari«, seveda ni treba še posebej omenjati. Niti niso poskušali, da bi vsaj dobili fotografske slike posameznih izkopnin.

Zastopniki »Osrednje komisije«, ki so prišli k vojvodinji prav na vrh gomil, tudi niso dosegli posebnega uspeha. Sprejeti so bili silno nemilostno; visoka gospa jih je najbrvo pustila čakati in šele po dolgem času se je prikazala kot prava vladarica v svojem krasnem šotoru, pred katerim je stalo osem e. kr. orožnikov v polni opremi. Brez vvida je opovrnila pričujoče: »Da boste vedeli s kom imate opravka, vam povem, da me je na Dunaju v hotelu obiskal Njegov Veličanstvo cesar Franc Jožef I...« Nadaljni rasvoj zadeve si pač lahko mislimo.

Raziskovanje gomil in izkopavanje starinskih predmetov je šlo vse čas v najstročiji tajnosti vsako prekrščenje molččnosti je kaznovala vojvodinja z odpuštom iz službe oz. dela. Pričujoči so bili samo tujezemski zastavnik: nemški, laški, menda tudi ruski; akademski slikar je bil tudi Rus. Domači zastopniki so bili haktični, menda iz bojazni in velike ljubosumnosti. Podrobno izkopavanje je izvršila vedno je vojvodinja lastnorčno in tajnstveno skrita za zavestami.

Z nemalimi težavami se mi je posrečilo dobiti le nekaj fotografskih slik raznih izkopnin; te slike sem nesel osebno muzejskemu vodstvu v Ljubljano, da jih razmnoži; če pa se je to tudi zgodilo, ne vem; imam pa še originalne, shranjene v svoji knjižnici, kot zadnji spomin na izgubljene velike zaklade naše zemlje. Koj bomo doživeli vendar že enkrat zakonito varstvo še preostalih spominov davno-prošlih časov in njih prastare kulture? Vet. Hugon Turk.

Sodniki za državno prvenstvo

V soboto in nedeljo se igra III. kolo državne prvenstva. Odbor za deligranje sodnikov pri ZNS v Beogradu je odredil naslednje sodnike: v soboto v Splitu: Split—Sask R. Zivanovič, v nedeljo: v Splitu: Hajduk—Sask Zivanovič, v Ljubljani: Ilirija—Primorje Hadži-Rakič, v Zagrebu: Hašk—Gradjanski Ružič, v Vel. Beckereku: Zak—Jugoslavija Banič, v Beogradu: Bask—Radnički Zivković.

Modernna gospa

— Ali veste, draga soseda, kaj mi na civilnem zakonu najbolj ugaja?
— Da je cenejši, ali ne?
— Kaj še, lahka ločitev.

Iz pisma

— Ne tičem te, ker bi imela sitnost, če bi dobil tvoj mož to pismo v roke.
Zapleteno
— Koga si pa imela v bolnici?
— Tretjega moža prve žene mojega drugega moža.

Jajce več od pute ve

Samo še danes vesela filmska opereta
Liane Haid — Viktor de Kowa
Dvorec na jugu
 ELITNI KINO MATICA
 Predstave ob 4., 7. in 9.1/2 uri.
 Jutri planinski film »VESELI SVATJE«

DNEVNE VESTI

Velikodušen dar Nj. Vel. kralja. Nj. Vel. kralj je blagovoljno podelil 10.000 Din. Nj. Vis. knez Pavle kot predsednik Aero-kluba za 5000 Din kot podporo rodbinam ponesrečenecem in žrtvam nesreče same, ki se je pripetila na letalskem mitingu v Bešču.

Knez Pavle prevzel predčestvo Rdečega križa. Na Vidov dan je knez Pavle prevzel predčestvo Rdečega križa. O dosedanjem delu RIK se je izrazil zelo pohvalno. Na vse sodelavce je naslovil ob prevzemu predsedniških poslov naslednji pozdrav: »Po povratku iz inozemstva sem z veseljem prevzel mesto predsednika Rdečega križa naše drage kraljevine Jugoslavije. Naše društvo je znano in spoštovano med ljudstvom po svoji dobroti. To me navdaja z upanjem, da bom našel v izpolnjevanju svojih dolžnosti mnogo navdušenih sodelavcev in da bo naš Rdeči križ sposoben in pripravljen izpolniti svoje naloge, ki jih pričakujejo od njega njegovi vzvišeni zaštitniki in naše ljudstvo. Vsem odborom, članom in prijateljem Rdečega križa pa s spočasnimi svoj prisrčni pozdrav.«

— Iz »Službenega lista«. »Službeni list kr. banske uprave dravske banovine št. 59 z dne 25. t. m. objavlja naredbo o izvzvo konj v Nemčijo, naredbo o izvzvo svinjske masti v Nemčijo, pravilnik o standardizaciji svinjske masti namenjene za izvoz, norme za pletenje iz lesenih letvic, odredbo o postavitvi komisij in komisarijev za pregled in razredbo sadja v dravski banovini, objave banske uprave o pobiranju občinskih trošarin v letu 1934 in razne objave iz »Službenega lista«.

— Otvoritev novega postajališča. V nedeljo 29. t. m. se odpravi na progi Karlovac — Ljubljana med stanicama Ozalji in Kamnjam. Novo postajališče Zaluha. Na novem postajališču se bodo ustajali vsi potniški vlaki pod 1 min. Kot prva ustajata vlaka št. 9221 in 9216.

Mednarodna parlamentarna konferenca. V septembru bo v Beogradu mednarodna parlamentarna konferenca, ki ji bo prisostvovala okrog 200 uglednih parlamentarcev, bivših ministrov in poslanikov raznih držav. Po končani priredbi parlamentarci izlet po naši državi in 20. septembra posetijo tudi Split, odkoder se odpeljejo s parnikom v Dubrovnik.

— Radiopostaja v Subotici. Zadnje čase se vedno bolj kaže potreba po oddajni radiopostaji v dunavski banovini, kjer je madžarska iredenta čedalje agresivnejša. Naš se je že podjete, ki je pripravljeno prevzeti tehnično stran graditve radiopostaje, če bi država odstopila postaji dohodke radionaročnikov v svetnem delu vojvodine, dokler bi ne bili pokriti stroški instalacije.

— Izprememba rodbinskega imena. Banske uprava dravske banovine je dovolila Rudolfu Garberju-Limbauerju, pristojnemu v občino Košaki, srez Maribor velj brez izpremembe rodbinskega imena Garber-Limbauer v Garber-Pawlik.

— Trboveljski slavčiki na Sušaku. Poročili smo, da so se odpeljali »Trboveljski slavčiki« v Hrvaško Primorje na počitnice. 1. avgusta priredijo na Sušaku koncert. Na sprejdu imajo Grgoševičeve, Adamičeve, Tajčevičeve, Kogojeve, Mokranjčeve in druge skladbe.

— Velika skupščina Društva sv. Cirila in Metoda bo letos dne 16. septembra na Vrhniki.

— Denarni zavodi v Beogradu. Udrženje bank v Beogradu je zbralo statistične podatke o denarnih zavodih v Beogradu in v Srbiji. V Beogradu je 71 denarnih zavodov, v Srbiji pa 248.

— 600 rudarjev zapustilo delo v rudniku. Poročili smo že, da dolguje lastništvo rudnika Jarandola pri Raški rudarjem okrog 3 in pol milijona Din na zastalnih mezdah. 600 rudarjev tega rudnika je zapustilo delo in večeraj so prišli k sreškemu načelniku v Raško prositi, naj se oblast zavzame za nje, da dobe svoj krvavo zasluženi denar.

— O slavnem Karlovcu dr. Imbru Ignjatijevu-Tkalcu, ki se je njegov ded (ne on) Stefan Mihajlovič pravdal s tremi avstrijskimi cesarji, približuje zagrebške »Novosti« že drugi članek. Njegovi spomini iz mladosti na Hrvaškem so izšli v nemščini, prevedel jih je pa dr. Josip Matasovič. Letos je minilo 110 let od rojstva dr. Imbra Tkalca, ki je umrl, kakor nam piše prof. g. Kostial, v Rimu kot italijanski državljani, legacijski svetnik v italijanskem zunanjem ministrstvu 6. januarja 1912. Kakor Jagič, Miklošič, Dobrowsky, Kopitar, Satařik, Palacki, Kollar, Wocel, Utješenić in drugi je izdal tudi on svoja najboljša dela v nemškem jeziku.

nastal v hiši prepri med njegovo hčerko Jano in Vekoslavju. Oblasti so uvedle preiskavo, da se dožene, ali je umrl starac naravne smrti ali kot žrtve zločina.

— Dve žrtvi Drave pri Osijeku. V ponedeljek je utonil v Dravi pri Osijeku policijski stražnik Ivan Kocjanovič, večeraj popoldne pa občinski tajnik in blaginjak iz vasi Hraštik Ivan Draženovič. Oba sta se šla kopat po delu, ko jima je bilo vroče.

Pri ishijasu sledi na kozarec »Franz Josefov« grenčice, popite jutraj na tešče, brez muke izdatno iztrebljenje črevesa, kar povzroči ugoden občutek olajšanja. Zdravniki strokovnjaki pripominjajo, da učinkuje »Franz Josefov« vada sigurno in uspešno tudi pri kongestivnih protijetrom in danki ter pri krčnih žilah, hemoroidih, oboleni prostati in mehurnem kataru. »Franz Josefov« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specijalnih trgovinah.

Iz Ljubljane

— Iz Okolica Bleiweisove ceste se ne bo tako hitro urejena. Ceste še vedno razkopavajo in prekopavajo. Čestitice v Subičevi ulici znižujejo približno za 20 cm. Znižati bodo morali še čestitice v Levstikovih ulici, kjer urejujejo cestno kanalizacijo.

— Iz Avtobusni izlet priredi SPD Ljubljana v nedeljo dne 29. t. m. k Bohinjskemu jezeru z modernim avtobusom po 30 sedežev. S tem je omogočen planincem posest koč pri Triglavskih jezerih, koč na Crni prsti ter koč na Voglu, ali pa celodnevno bivanje ob Bohinjskem jezeru. Odhod iz Ljubljane v nedeljo točno ob 4. zjutraj v Tavčarjevi ulici (nasproti kavarni Evrope). Povratek od hotela Zlatorog točno ob 20. uri. Cena vožnje znaša za člana SPD Din 47 za osebo, za nečlane Din 55. Ker je veliko povpraševanje po vozniških listih, hitite z nakupom v pisarni SPD, palača Grafike, Masarykova cesta. Rezerviranje neplačanih sedežev ni dopustno.

— Iz Lekarno dobimo nasproti pošte v bivšem lokalju Jadranske-podunavske banke. Lokal so že začeli adaptirati. Druga polovica prejšnjih bančnih poslovnih prostorov je pa še vedno zaprta, najbrž se še ni našel primeren najemnik.

— Iz Namestu venca na grob prerano umrlega iskrenega sokolskega delavca br. dr. Janžeta Novaka, je daroval starosta Sokola III. Danilo Sapjta 150 Din za gradbeni sklad Sokola III.

— Iz Blagajna Pošne hranilnice, po-družnica v Ljubljani posluje od 25. t. m. dalje za stranke vsak delavnik od pol 8. do 13. ure.

— Iz Očala, daljnogledi, barometri, fotoaparati itd. najugodnejši nakup pri Fr. P. Zajcu, Izprašanem optiku, Ljubljana, Stari trg 9. Centri brezplačno. 3-T

Iz Hrastnika

— Občinske volitve. V nedeljo 22. t. m. so bile v novi občini Hrastnik-Dol ponovne občinske volitve. Volilna agitacija in udeležba ni bila preveč velika, ker pač v današnjih časih ni ravno prijetno prevzemati občine kot so v trboveljskih revirjih. Za zmago sta se borili dve kompromisni gospodarski listi, od katerih je zmagala kompromisna socialistično-klerikalna lista nad listo g. Roša. Prvi listi pripada 21. drugi pa 4 mandati. Zima je pred durmi, beča in pomanjkanje sta že sedaj velika, zato bo potrebno, da se takoj prične z resnim delom. Močno pa dvomimo, da bo novi odbor kos tej težki nalogi.

— Sokolski nastop. Javen telovadni nastop sokolskega društva, ki bi moral biti v juniju pred sarajevskim zletom, je preložen na 16. septembra. Sicer je datum, posebno, če se pomisli na nestanovitno in hladno vreme v septembru, izbran malo kasno, toda kljub temu upamo, da bo nebo ta dan, na katerega se Sokol pridno pripravlja, da polovi obračun svojega dela, privedeljem naklonjeno.

Samo še danes senzacionalni film
LUKA GREHA
 ZVOČNI KINO DVOR
 Predstave ob 4., 7. in 9. uri zvečer.
 Cene 4.50 in 6.50 Din

Iz Škofje Loke

— Osebna vest. Sreški načelnik Ivan Legat se je vrnil z letnega dopusta in je zopet prevzel svoje poste.

— Analfabeti tečaj za nepismene. Se je pričel po vzoru prejšnjih let tudi letos v škofjeloski. Razlika je le v tem, da so bili prejšnja leta deljeni analfabeti v dva oddelka, medtem ko je njih število letos tako nizko, da poučuje vse prizadete samo učitelj Janko Sicerl. Tečaj poseča okrog 30 mladenčev.

— Zopet mestna razsvetljava. Ni dolgo tega, ko smo beležili, da je nekoga večera zajela vso Škofjo Loko tema. Prejšnji teden se je spet primerilo nekaj sljednega. Ko je mestni stražnik prižgal ob 20.30 luči, na strani Sokolskega doma niso in niso hotele zagoreti, tako da je bil del te polovice trga brez razsvetljave. Naše mnenje je, da bi se ta, že itak ne posebno imenitna razsvetljava mesta dala urediti vsaj toliko, da bi na večer gorele vse luči. Sicer se pa itak čuje z desne in leve zahteva po temeljiti ureditvi javne razsvetljave z obločnicami. Pravi, da bi bila ta izdatnejša in cenjevsja. Ker vemo, da je bilo o tem že govora pri mestni občini, naj se stvar prouči in uresniči vsaj v takih okvirih dopušča sedanji čas.

— Nove tovarne. Veliki objekt stroje-loške predilnice na Trati je pod stroho in so navozili vanj kopolce raznih strojev, ki so izpolnili dobroberga zelo obsežen prostor. Stroji, uvoženi vsi iz inozemstva, so deloma najnovejšega tipa, nekateri pa tudi ne. Ta čas so zaposleni z montažanjem strojev, ki so prispeli k nam le v posameznih kosih. Montažo opravljajo izvečne inozemci. Kdaj prično z obratom, se še ne ve. V Vincarjih z graditvijo tekstilne tovarne tudi še niso prišli, čeprav je za gradnjo pripravljena že precej materijala. Upati pa je, da bodo pričakovane ovire središnje premagane in da se dvigne iz tal novo tovarniško poslopje.

— Gradbena sezona se je slednjič malo razgibala. Stanovanjska hiša Franca Bozovičarja na Pokopalski cesti je v glavnem dograjena in je prav lična. Ob Sori si gradi novo stanovanjsko hišo Emil Satler in z deli lepo napredujejo. Likčen dom si bo postavila tudi ga. Selbavova, ki gradi stanovanjsko hišo in fotografski atelje na kraju, kjer je postal lat prejšnji atelje ertev ognja. Imeli smo tudi že več adaptacij. Močno so preuredili dvoriščno stran Homanove hiše, preurejali so tudi Društveni dom, popravljali je trgovec Savnik, zelo veliko pa je prenovil tudi gostilničar Matevž Ziberl na Spodnjem trgu.

— Mlekarska šola je med najskromnejšimi strokovno-prosvetnimi ustanovami v našem mestu. Nikoli ne obesa svojega delovanja na veliki zvon, pa čeprav bi to lahko storila, saj daje domovini kot edini zavod te vrste v naši državi izučene mlekarije, ki se marsikd že prav s pridom uveljavljajo v našem zadržnem in gospodarskem življenju. Šola vzorno vodi od vsega početka ravnatelj inž. prof. Srečo Sabec. Letos je dovršilo šolo 10 kandidatorov, in sicer 6 s pravim uspehom. 3 z dobrim, 1 pa je ostal neocenjen. Prva mesta so si delili Vlaho Bevsan iz Civate pri Dubrovniku, Mirko Rkman iz Like in Grebenc Ivan iz Velikih Lašč. Letos je zaključila šola svoje osmo šolsko leto, ko se je splošno razmesila vest, da je na vidiku preselitev šole iz Škofje Loke v notranjost države. K sreči pa se te vesti ni pokazalo za resnične in je tako gotovo, da šola zaenkrat še ostane pri nas, ker je novo šolsko leto že razpisano.

ZVOČNI KINO SOKOLSKI DOM
 Trg. 33-87 v Šiški. Tel. 33-87
 Samo še v sredo in četrtek ob 7. in 9. uri zvečer
 vesela opereta s komornim pevcem
 Leonom Slezakom in ljubko Lee Pary
Gospoda od Maxima
 V ostalih vlogah Johannes Riemann,
 Jessie Virog.
 Foxov zvočni tednik prikazuje rudiško nesrečo v Kaknju.
 Pride! Pride!
 »SALON DOORE GREEN«

Iz Trbovelj

— Plavalna tekma. Plavalni osek tukajšnjega Sokola priredi v soboto ob 6. uri zvečer v občinskem kopalšču prvo plavalno tekmo v prsnem, hrbtnem in »cravik« plavanju ter skokih. Sodelovala bo sokolska godba na pihala, kar bo še posebno povzdignilo to redko prireditev.

— Opozorilo lastnikom volčjakov. Na SLD prihajajo pritožbe članov, da so se v zadnjem času zelo razmnožili volčjaki v Zasavju, ki prosto tekajo po lovskih in uničujejo divjačino, zlasti mlade smrice. Volčjaki namreč love tiho brez lajanja. Ti psi tudi napadajo pse jabečarje-brake. S tem delajo lovskim zakupnikom veliko škodo in uničujejo v prvi vrsti smrad, ki je kras naših gozdov in ki so jo lovcu skoro v vsem Zasavju ščitili. — Lastniki volčjakov opozorjamo, da je po lovskih predpisih lovcom dovoljeno, da pse, ki love v revirjih divjačino, ustrelje, ako jih v lovšču zasatijo pri lovu.

Iz Maribora

— Gledališka predstava na prostem. Ob priliki letošnjega »Mariborskega tedna« vprizori mariborsko gledališče zabavno komedijo Goliove »Kulturno prireditev« v Crni mlakici. Vprizoritve te efektne komedije bo na prostem na otroškem igrišču v parku na koncu Tyrševе, prej Gornje Gosposke ulice. Režijo vodi režiser g. Jože Kovič. Sodelovali bodo Dragutinovičeva, Zakrajškova, Kraljeva, Savinova, Gorškova, Barbičeva, Krizajeva, Čepičeva, Skrbinašek, Pavle Kovič, Joško Kovič, Medven, Grom, Gorinšek, Rasberger, Blaž, Furjan, Nakrst, Harastovič, Crnobori, Verdunik, Turk in Sandekar. Vaje se že vrše z vso intenzivnostjo.

— Tatovi kolez že zopet na delu. V ponedeljek je nekdo ukradel zidarskemu poljuru Ludviku Čergulu izpred gostilne v Mišinski ulici 700 Din vredno kolo. Mučno je to, da si je Čergul kolo izposodil, a mu ga je odpeljal tat. Ukradeno kolo je znanke »Negere«, temno zeleno pleskano z evid. šte. 73.607 in tov. šte. 2422. Tatvina je prijavljena policiji.

— Panika pašantov zaradi splašenega konja. Hlapec izvoška Pavalca iz Vrtnice ulice je umival v ponedeljek popoldne konja v Dravi na Pristanu. Potem ga je hotel vpreči v kočijo, pa se je konj splašal in zdiral po Vojašniški ulici. Langušovi ulici. Koroški cesti in Vrbanovi ulici domov v Vrtno ulico. Med pasanti v omejenih ulicah je nastala silna panika in je pripisovati srečnemu naključju, da se ni pripetila nobena nesreča.

— Tatvina zaves. V Trubarjevi ulici stanujoča privatna uradnika Mija Mirovičeva je prijavila tukajšnji policiji, da ji je neznan zlikovec ukradel raz oken njenega stanovanja 4 zavese s karnizami. Tat se je splazil v stanovanje skozi priprto okno in oškodovani Mirovičevu za več sto Din.

— Nezgoda epileptika. V ponedeljek je na Glavnem trgu nenadoma dobila epileptičen napad zasebnica Kristina Zagrajškova in se nezavestno zgrudila. Pri padcu pa se je nesrečnica občutno poškodovala po telesu. Nezavestno ženo so reševalci z avtomobilom prepeljali v bolnico.

Med prijateljskimi

— Robert mi je dejal, da se mu zdim vedno lepša, kadarkoli me sreča.
 — Kaj ne moreš napraviti tako, da bi se srečavala pogosteje?

Sokolstvo

Sokolska prireditev v Notranjih goricah

Sokolska četa v Notranjih goricah bo v nedeljo 29. t. m. imela svoj sokolski praznik, ki obeta postati lepa manifestacija sokolske misli na deželi. Sokol v Notranjih goricah je bil ustanovljen še pred vojno na pobudo viškega Sokola, 1. maja 1910 se je vršil v Notranjih goricah sokolski izlet, katerega sta se udeležila ljubljanski in viški Sokol. Zbralo se je takrat v Notranjih goricah nad 100 Sokolov, ki so priredili javen nastop ob veliki udeležbi kmetijskega ljudstva. Sokol v Notranjih goricah se je pred vojno prav lepo razvijal, vso moralno podporo pa mu je nudil Sokol na Viču pod starostovanjem br. Josipa Tribuza. Prvi odbor odseka v Notranjih goricah so tvorili bratje Kušar Jakob, Geohelli Stanko in Jože, Alič, Novak Anton, Sedej Janez in Selan Jože. Telovaditi so bratje deloma doma, deloma pa so hodili k matičnemu društvu na Vič. Najbolje stike je imel Sokol v Notranjih goricah z viškim Sokolom, zato so se skoro vsako leto vršili izleti z javnimi telovadbami v Notranjih goricah. Krepka sokolska četa je neumorno delovala do izbruha svetovne vojne. Po vojni se je osek v Notranjih goricah leta 1919. pozvil in preosnoval v samostojno društvo, ki je sploščta uspešno delovalo, zaradi odhoda zavednih članov in pa političnih razmer je društvo l. 1923. prenehalo delovati. Skoro 7 let se ni mogla zdruniti sokolska misel v Notranjih goricah. Ko pa je močno razprostril svoja krila Sokol kraljevine Jugoslavije, se je tudi v Notranjih goricah osnovala ponovno sokolska četa, ki ji stoji ob strani matično društvo Prešerje. Pričelo se je zopet z rednim delovanjem, s telovadbo, prosvetnim delom itd., kar je zaslug matičnega društva v Prešerju in pa zavednih domačinov.

Po daljšem odmoru bo torej sokolska četa v Notranjih goricah v nedeljo pokazala uspehe svojega delovanja z javno telovadbo.

Uprava čete je določila naslednji spored: ob 14.15 sprejem na postaji, ob 14.30 povorka po vasi, ob 15.30 javen telovadni nastop. Pri prireditvi sodeluje godba Sokola I. iz Ljubljane. Po telovadbi bo narodna veselica s pestrnim sporedom.

Vabimo vsa bratska društva, zlasti brate Vičane, ki so kumovali predvojnemu odseku pri njegovem rojstvu, da v nedeljo pohite v čim večjem številu v Notranjih gorice, da proslave z domačini praznik. Ker so zveze z vlakci zelo ugodne, pohiti na to sokolsko prireditev gotovo tudi iz Ljubljane in bližnje okolice mnogo prijateljev sokolstva. Na svidenje v nedeljo v Notranjih goricah. Zdravo!

— Sokol Vič poziva vse svoje telovadbe članstvo in naraščaj ter ostalo članstvo, da se v nedeljo 29. t. m. v čim večjem številu udeleži prvega nastopa bratske sokolske čete v Notranjih goricah, s katero naš vežejo skoro četrtletja bratski stiki. Saj se je baš na pobudo našega Sokola ustanovil pred vojno osek viškega Sokola v Notranjih goricah. Zbor vseh udeležencev v kroju ob pol 14. pred Sokolskim domom, odkoder se odpeljejo z vozovi v Notranje gorice. Zdravo!

— Sokol I. Ljubljana-Tabor, poziva svoje članstvo, da spremi na zadnji poti tragično preminulega njegovega člana in telovadca br. Antona Zidarja. Pogreb bo danes ob pol 16. uri iz splošne bolnice. Udeležba v civilu z znakom. Uprava.

— Sokol I. Ljubljana-Tabor, obvešča članstvo, da odide kolonija članic in članov na letovanje v Križevski vas pri Metliki dne 7. avgusta 1934. Celodnevna oskrba za osebo s prenoščicem in šotorih Din 18. Vabimo članstvo, tudi netelovadbe, da se tega cenenejšega letovanja udeleži v kar največjem številu. Prijave sprejema društvena pisarna na Taboru dneвно od 17. do 20. ure, kjer se dobe tudi vsa podrobnejša navodila. — Uprava Sokola I. Ljubljana-Tabor.

Trebnje in Trebanjci v poletnih dneh

Lepo število letoviščarjev. — Prijetno kopanje v Temenici. — Izletli. — Naš Monte Carlo. — Šah in piknik.

Trebnje, 23. julija.

Tako-le smo nedavno brale, da so letos dolenski kraji v pogledu tujeskega prometa silno nezadovoljni, ker v mnogih letoviščih ni zadovoljivega obiska in se ti kraji, javni že leta in leta živahnega sezonsko - tujsko - prometnega živ-zava, tuži ozirajo po gostih, ki jih od nikoder ni. Ni naš namen razpravljati, zakaj je v teh krajih tujski promet nazadovol in zakaj letos tujcev ni. Hočemo samo povedati, da je pri vsem dolenskem taranju menda edino Trebnje, ki letos ni v gostih še nobenega stujca, pač pa na se obiskalo in živi med nami mnogo gostov, za katere Trebanjci ne stujsko, pač pa prijateljsko skrbe, da jim je bivanje prijetno, življenje poceni in družabnost domača, kar gošta tako zadovolji, da se prihodnje leto rad vrača nazaj, pripelje pa s seboj še znanice in prijatelje o čemer smo se prepirali baš letos. Nobena umetnost ni gosta za kraj pridobiti, umetnost pa je res zadovoljiti ga in si ga obdržati še za druga leta, ker zadostuje letoviščarju le malenkost, da se drugič ne vrne več in se preseli drugam.

Tako nekako je Trebnje pričelo pridobivati na gostih, katerim so počitnice pri nas zelo prijetne in so z vsem prav zadovoljni. Najprijetnejše je seveda kopanje v Temenici. Vsakomur prija, posebno pa malim letoviščarjem, ki imajo dovolj plitvine za brozganje po vodi in obiren travnik za vse mogoče igre. Letos naše društvo »Krk« prav pridno dela že na prostoru, kjer bo prihodnje leto stalno primitivno, a vsestransko dobro urejeno kopalščo, tako da bo zadovoljilo še tako razvajenega kopalca. Izleti v okolico, ki jih prirejajo gostje in domačini kakor ena družina, so vedno zelo živahni. Najboljši je seveda na Čatež, posebno odkar je bilo otvoreno tam kopalščo, kjer se izletniki po dvurni hoji še prijetnejše ohladi, kakor pa v Temenici. Obisk Čateža pa ni potreben le zaradi izprehoda in kopanja, saj je znano, da se za mal denar tu pokrepa še tako lačen izletnik s pristnim cvičkom in domačimi častekskimi salamami. Naši avstrijski letoviščarji v družbi z domačimi ljubitelji planin obiščejo vsako leto tudi »Triglav« ali Kamniške planine in tega pota kar ne morejo prehaliti. Manj pogumni turisti in dame se pa zaletajo ali na Gorjance ali Kum, odkoder se vrnejo z najlepšimi vtisi, ki jih prihodnje leto vabijo zopet nazaj. Tudi za razgledni stolp na Vrh - Trebnjem je mnogo zanimanja, jamarji pa bodo skoro gotovi z raziskavanjem podzemske Velike in Male jame, ki postane v kratkem najbrž tudi pravična izletna pot ljubiteljev prirodnih zanimivosti.

Prav priljubljen je med gosti tudi trebanjski Monte Carlo. Da je le malo prostega časa po izletih ali po kopanju, posebno pa zvečer in, da se le štirje snidejo skupaj pri čaši cvička, je že igra. Naš Monte Carlo se seli vedno z družbo, ki igra najraje »remie«. Vztrajni remijasi so posebno Dunajčani, dočim naši prav radi balinecjo, igrajo šah ali pa kibicirajo vsem, karkoli se godi okrog njih. V nedeljo je bilo med gosti največje zanimanje za šah. Simultanka, ki jo je odigral proti 10 šahistom g. Verbič Marjan iz Ljubljane, je spravila na noge vso neahovsko publiko. Trebnje, ojačeno s svojimi gosti — v sezoni smatramo goste za domačine, saj jim gre v tem času kos domovinske pravice — torej Trebnje so se to pot odrezale castnejše, nego nedavno proti Višnji gori. G. Verbič je igral silno požitljivo, pa tudi naši so se živili in je bil končni rezultat simultanke za Trebnje: 5 dobljenih, 2 neodločenih in 3 izgubljene partije. Dobili so kot prvi Srpan Edvard, ki je igral zelo previdno, si utrl s trdnjavo pot do nasprotnikovega kraja in v 22. potezi postavil mat. Drugo zmago za Trebnje je odnesel Bukovec Janko iz Ljubljane, ki je zmagal zaslužen v lepi končni tekaveč in kmetov. Mirnopečan g. Zupančič je veljal za edinega, za katerega se ugotovi, da bo »najbrže« dobil in je res v lepi končni nasprotnika prisilil, da se je vdal. Prav lepo se je odrezal najmlajši naš šahist Zavec Boris, ki si je s kmetom priboril kraljico in zmagal. Največje zanimanje pa je bilo za partijo, ki jo je odigral za Trebnje Dunajčan g. Neuhold. igral je zelo previdno sploščta le v obram-

bi, nakar si je z močnim napadom pridobil figuro in kmeta ter je gladko osvovil za Trebnje 1 točko. Neodločeno sta igrala Beogradjan Bajec, ki je imel igro že dobljeno, a je nasprotnik izsilil remis, ter inž. Urbas, ki bi po kvaliteti moral tudi dobiti, vendar pa v končnici ni imel vezanih kmetov. Po trdem boju je izgubil partijo Ljubljancin g. Pertot, ki je točko za Trebnje požitljivo branil, vendar pa se je moral vdati. Izgubila sta še Kovčič in Srpan, ki sta vstopila v igro v zadnjem trenutku, ko sta zaradi zadržanosti dva domačina odpovedala. Nasprotnik je imel z vsemi precej dela in se je dobro odrezal. Po simultanki je s posamezniki vseh še pet odigranih partij gladko dobil.

Vsi udeleženci šaha, vsi trebanjski letoviščarji in mnogo občevna se je udeležilo Sokolskega piknika na Cviljah. Sokol je vsem pripravil pravo presenečenje in je prireditev moralno in gmotno izpadla tako odlično, kakor malo prireditev v Trebnjem. Seveda so k lepemu uspehu pripomogli zopet vsi letoviščarji z domačini, ki so se znanši na pikniku kot ena družina. Telovadba vseh oddelkov je bila prav dobra, za kar gre priznanje tehničnemu odboru Sokola. Prijetna družabnost se je razvila po nastopu. Ražniči in čevapčiči so izborno tekli vsem in ko si je vsak po svoje privezal dušo, so ob prijetnih zvokih šramla zaplesali kolo. Razvile so se še vse mogoče igre in zabava, ki je trajala do mraka. Gostje niso mogli prehaliti prijetne nedelje in pa ražničev in čevapčičev, za katere so se navdušili posebno Dunajčani. Pa tudi naš cviček jim ugaja, saj razvijo vse jezike sveta, in je bil liter »rutečka cvička« napolnjen ponovno in še in še.

Takole nekako pospešujemo v Trebnjem »tujski promet« ali bolje rečeno, si pridobivamo goste; mi smo letos zadovoljni in oni pri nas. Obojestranska zadovoljnost pa rodi le najboljše in vodi k čim širšemu razmahu, ki ga v bodoče želimo kraju vsi.

Iz Celja

— Delovni trg. Pri ekspozituri javne borze dela v Celju se je od 11. do 20. t. m. na novo prijavilo 64 brezposelnih (42 moških in 22 žensk), delo je bilo ponujeno za 19 oseb (7 moških in 12 žensk), posredovan je bilo izvršenih 16 (za 6 moških in 10 žensk), odpotovalo je 17 oseb (11 moških in 6 žensk), odpadlo je 40 oseb (7 moških in 33 žensk). Dne 20. t. m. je ostalo v evidenci 298 brezposelnih (277 moških in 21 žensk) napram 307 (259 moških in 48 žensk), dne 10. t. m. Delo dobijo: po 1 natakari, čevljarski prikozevalec, mizariski in čevljarski vajenec, po 2 služkinji in kmečki dekl ter po 1 natakacija in sobarica.

— Umrta je v ponedeljek v celjski bolnišnici triletna delavčeva hčerka Alojzija Reichova iz Gaberja, Mariborska cesta 61.

— Nabavo novih klopi, 50 po številu, ki jih je treba namestiti v mestnem parku in na Masarykovem nabrežju, je mestna občina odložila do prihodnjega leta.

Iz Laškega

— Sokolski praznik v Rimskih Toplicah. To mlado sokolsko društvo koraka strumno naprej po začetni poti svojega ustanovitelja g. Milosta ter njegovega naslednika g. Razpotnika. To je lepo pokazal tudi nedeljski nastop tega društva. Tako telovadba na orodju, kakor tudi proste vaje so bile vseskozi na višku. Poleg domačega društva so sodelovala pri nastopu tudi sosedsna društva, kakor: Loka, Sv. Jerdert, Radeče, Laško, Hudajama in Celje. Udeležba občinstva je bila zadovoljiva. Med drugimi so posetili prireditev tudi ban savske banovine g. dr. Jablanovič ter bivši savezni tajnik br. dr. Riko Fuks.

Tudi orodje

Mojster: Kaj nisi slišal, neroda, da moraš prinesiti vse orodje.
 Vajenec: Saj sem ga prinesel. Tu je kladivo, oblič, žebliji, žaga!...
 — Kje imaš pa pivco?

Ponson du Terrail: Lepa židovka

Roman.

— Baš nasprotno, dobrodošel nam bo, — je odgovoril Raoul.
 — Samo oviral nas bo pri našem končnem pobegu iz ječe.
 — Saj bo pobegnil z nami, — je ugovarjal Raoul, — kajti čim več nas bo, tem lažje bomo prišli iz tega prokletega gnezda.
 Med tem pogovorom so zaslišali plemič na hodniku težke korake počasi bližajoče se straže.
 — Straža prihaja, da nas odvede na noč zopet v naše prekrasne sobane, — se je ponorčeval Raoul. — Jutri torej zopet na svidenje, prijatelji!
 — Jutri na svidenje, — so mu odgovorili štirje Gaskonci.

XIII.

BARON CONRAD DE CHEVERILLE

Naslednjega dne, v trenutku, ko so jetniki zapustili svoje celice in odšli v skupno dvorano, so zagledali svojega novega tovariša, kako se izprehaja po dvorani sem in tja. Bil je mož petinštiridesetih let, visoke postave, prijetejnega obraza in prikupljive zunanosti. Vljudo je pozdravil prišlece, ki so mu namah vljudo odzdravili.
 — Hm, — je zamrmral grof de Coarasse sam pri sebi. — Ta novi sotrpin se mi je pa na prvi pogled prikupil in zato moram spregovoriti z njim nekaj toplih besed.
 Stopil je naravnost k njemu in mu podal roko.
 — Dovolite gospod, da se vam zahvalim, da ste se odločili za skupno življenje z nami.
 — Res sem srečen, — je odgovoril ogovorjeni, — da sem našel v svoji nesreči tu v ječi ljudi svojega plemiškega stanu.
 In znova je pozdravil.
 — Dovolite, da vam predstavim svoje prijatelje, — je nadaljeval Coarasse.

Po vrsti mu je predstavil svoje prijatelje in starega Samuela, potem je pa pripomnil.
 — Jaz sem grof de Coarasse, potomec kralja Henrika.
 — Gospoda, — je odgovoril novi jetnik, — jaz sem baron Conrad de Cheverille, poitonski plemič. Vem dobro, kaj je vas privedlo sem, in ker morate tudi vi vedeti, zakaj sem prišel v ječo, mi dovolite, da vam v kratkem opišem svojo neznamno nesrečo, kateri se moram zahvaliti za čast, da sem prišel v vašo prijeto in spoštovano družbo.
 — Pripovedujte, poslušamo vas, — je odgovoril de Coarasse.
 — Gospoda, — je povzel baron besedo, — jaz sem nečak poiterskega škofa. Ko mi je umrl oče, sem bil star komaj deset let. Stric, škof, je postal moj varuh. Moj stric je pa slab človek. Skoraj nikoli ga ni doma, vedno živi v Parizu in zabava v Opero.

Za tako življenje mi dohodki ne zadostujejo in tako je sprti zapravil tudi moje dohodke in s tem močno izčrpal moje premoženje. Spustil sem se z njim v pravdo. Seveda so sodniki obsodili mene in moj stric jim je dokazal, da ne samo da mi ni nič dolžan, temveč da onih dvajset tisoč frankov, ki mi jih je dajal vsako leto, dakeč presega meni pripadajoče dohodke.
 Nisem sicer škof, vendar imam pa rad dobre gostije, zlahko kapljico in lepa dekleta. Imel sem ljubico, najdražejšjo pevko Opere Zofijo. In z njo sem zapravil toliko denarja, da sem se moral zadovoljiti. Zato sem se moral obrniti na strica s prošnjo, naj mi izplača del mojega premoženja, namreč izkupiček za krasno posestvo, ki ga je upravljal in ki bi me bilo rešilo iz stiske.
 Stric je odgovoril na mojo prošnjo s povabilom na večerjo.
 — To zadevo bova uredila pri večerji, je dejal.
 To se je zgodilo v njegovi škofovi palači v Poitiersu. Sedel sem za mizo brez najmanjšega nezaupanja. Moj stric je bil izredno dober vinar. Pil sem njegovo izbrano vino. Za desert je postal stric predme vrečico ludrov in nabito polno torbico bankovcev. Bil sem že napol pijan. Pogled na zlato in bankovce mi je vzel še zadnje ostanke razsodnosti. Prinesli so mi pero in pa-

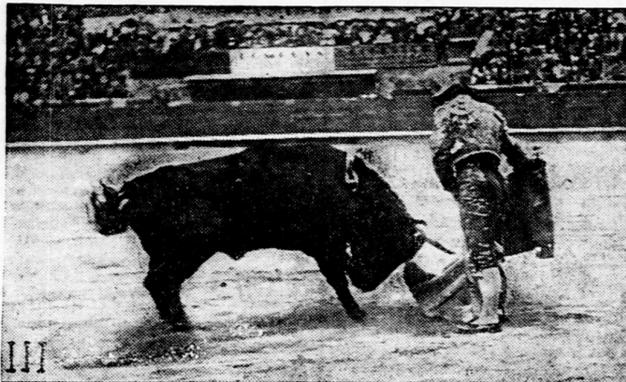
pir. Napisal sem vse, kar je hotel stric, potem sem pa trdno zaspal.
 — Hm, hm, — je prebil njegovo pripovedovanje Coarasse. — Ta škof ima menda več opraviti z vragom, nego z bogom.
 — Počakajte še, — je nadaljeval baron. — Ko sem se končno zbudil, sem sedel v poštnem vozu in se peljal proti Parizu. V popotni torbi sem imel vrečico cekinov in torbico bankovcev.
 V Parizu sem poravnal dolgove, potem sem pa pisal stricu, kako je z najnim računom in koliko mi misli še izplačati. Stric mi je odgovoril, da pride za menoj v Pariz in da se bova o tem lažje pomenila ustmeno, nego pisмено.
 Poiskal sem Zofijo, ki me je še vedno ljubila. Ko sem ji to povedal, je vzkliznila:
 — Boš videl, da te je stric opeharil. Čez dva dni je prispel stric za menoj v Pariz. Pokazal mi je listino z mojim podpisom. Bila je pobotnica, glaseča se na štirideset tisoč frankov, kar bi pomenilo, da so vse moje terjatve napram stricu poravnane.
 Ves ogorčen sem obsul strica z očitki in žalitvami. On se je pa samo smejal, spravljal pobotnico v žep in zapovedal svojim služabnikom, naj me postavijo pod kap. Ves obupan sem hitel k Zofiji.
 — Čuj, — mi je dejala, — če mi puščiš proste roke, dobíš nazaj svoje premoženje ali bolje rečeno pobotnico, ki ga predstavlja.
 Zofija je bila iznajdljiva in slepo sem ji zaupal. Naslednjega dne je bil moj stric v Operi, kjer se je sestad z Zofijo in ona se je odpeljala z njim v kočiji. Čez dve uri sem dobil pisemce, obsegajoče samo dve besedi:
 — Pridi hitro!
 Odšel sem z lakajem v krčmo, kjer sem našel Zofijo s stricem v salončku. Škof je ležal na divanu in trdno spal. Zofija mi je dejala:
 — Dala sem mu narkozo, da bi ga niti topovski strel ne mogel zdramiti.
 Odpela sva mu plašč in potegnila iz žepa denarnico. Med drugim papirjem sva našla tudi pobotnico, ki sem jo bil tako neprevidno podpisal, poleg tega pa še cel šop bankovcev. Zofija je te bankovce zaplenila.
 Brž sem poravnal račun, najel kočijo in še iste noči sva zapustila Pariz. Za mestom sem vprašal Zofijo:
 — Kako si pa uspavala mojega strica?
 Pokazala mi je prstan z velikim kamnom.
 — Glej, — je dejala, — ta prstan mi je podaril neizmerno bogat nemški knez, ki me je zelo ljubil. V tem kamnu je prašek, ki ga je treba le malo pri-mešati vino, pa človek takoj trdno zaspi.
 In Zofija mi je izročila svoj prstan, rekoč:
 — Naj ti bo v spomin na to, kar se je danes zgodilo.
 — In ste vzeli prstan? — je vprašal Raoul hitro.
 — Evo ga.
 Baron je iztegnil roko in pokazal prstan, ki ga je nosil na mezinca.
 Raoul in njegovi tovariši so se molče, toda pomembno spogledali.
 — Bila sva že sto milj od Pariza in četrtega dne zvečer sva prispela v Bordeaux, ki je naju naenkrat dohitela četa oboroženih mož. Moj stric jih je bil poslal za nama. Zofija je zaprta v Chateau-Trompette, mene so pa odvedli v to trdnjavo.
 — Iz katere bi se gotovo radi čim prej rešili, kaj ne? — je vprašal Raoul.
 Baron de Cheverille je nehotе zelo posepil dogodek. Takoj je izročil Raoulu prstan, v katerem je bilo toliko uspavalnega praška, da bi lahko uspaval z njim najmanj deset ljudi. Raoul se je začel posvetovati s svojimi prijatelji.
 — Ali naj gremo takoj na delo? — jih je vprašal.
 — Čim prej, tem bolje bo za nas, — je odgovoril Coarasse.
 — Tudi jaz mislim tako, — je pritrdil Galaor.
 Baron je poslušal njihov pogovor, ni ga pa razumel, dokler mu končno Raoul ni dejal smeje:
 — Nikar se ne čudite, gospod. S pomočjo vašega prstana lahko pobegnemo iz ječe. Ne smete pa zametiti, da vam podrobnosti zaenkrat še ne izdam. Čas hiti.

22.000 bikoborb in samo dve žrtvi

Bikoborbe niso tako nevarne, kakor se splošno misli, pač pa dobro neso

Bikoborbe zahtevajo tudi človeške žrtve in so v bistvu mučenje živali, vendar so pa še zelo priljubljene, bikoborci so še vedno središče pozornosti, zlasti na Španskem. Zmagoviti torero je zvezda španske javnosti, ljubljene občinstva, mož, ki ga časte in spoštujejo bolj, kakor razne zasluzne može. Ljudstvo nehotе vidi v njegovem pogumu tudi požrtvovalnost in morda se še preveč zaveda, da žrtvuje torero za njegovo zabavo tudi svoje življenje, če nima sreče v areni. Toda ta požrtvovalnost je zelo bogato nagrajena in slava bikoborcev je združena z bogatim zaslužkom. Za vsako bikoborbo dobi torero več tisoč pezet in čez nekaj let se umakne kot milijonar iz javnega življenja. Navadno si kupi lepo posestvo in več avtomobilov, svoje otroke dobro

so v Andaluziji, kjer imajo biki na razpolago velike, lepo urejene pašnike, in tu doraščajo napol divji, kakršni se rabijo za bikoborbo. Do šestega meseca ostane bik pri kravi z drugimi kravami in mladimi bikli. Krmijo jih z mešano, zelo izdatno in redilno krmo, kajti sama paša bi ne zadostovala, da bi dobili mladi biki potrebno moč. Ko je star bik dve leti, se začne pazniki in pastirji z njim boriti, da preizkušajo in sistematično razvijajo njegovo moč.
 Kateri biki pridejo v areno, je odvisno od krav. Tudi krave morajo namreč biti sposobne za borbo. Borbenost se torej prenaša s krav na telčke odnosa bika. Krave, ki pokažejo dovolj spretnosti in moči v borbi, določijo za plemje. Triletni bik se mora podvreči končni preizkušnji ali tienti, kakor pra-

vzgoji in živi mirno življenje v blagostanju.

Če pomislimo, da nevarnost bikoborbe ni tako velika, kakor se na prvi pogled zdi, bomo lahko razumeli, da je poklic torera zelo privlačen. Neki angleški novinar je zbral zanimive podatke o bikoborbah po španskih mestih in dognal je, da je zahtevalo 22.000 bikoborb v 200 mestih in vaseh samo dvoje človeških življenj.
 Corridas ali bikoborba, sedanja španska narodna igra, ni nastala na španskih tleh. Špancem bikoborba ni bila znana, v svojo sedanjo domovino so prišli istočasno z Mauri ter prinesli tudi druge navade in običaje orijenta. Mauri so kmalu dobili domovinsko pravico v Španiji, razvijali so se v »siesta nacional« in kljub vsemu sovraštvu niso izgubili svoje popularnosti.
 Za bikoborbo določenim bikom posevčajo veliko pozornost. Rede jih v posebnih, našim zrebčarnam podobnih stajah. Najlepše in najboljšnje staje

vijo Španci. Ta je merodajna za njegovo oceno. Pri tem pa ne rabijo rdečih rut, da se bik prezgodaj ne seznanja s pastimi in trisi spretnosti torera, s katerimi postane ta gospodar nad bikom. Največje težave imajo pri prvih preizkušnjah z mladimi bikli, predno jih spravijo v tesno areno pri staji.
 Pri preizkušnji sta dve možnosti. Če bik pod konjem večkrat pade, je s tem dokazano njegova nesposobnost za borbo in zato ga izločijo. Če se pa krepko drži na nogah, ga določijo za plemje. Teden dni po preizkušnji prirede veliko svečanost, združeno s petjem, godbo in žvenketom polnih čas. Šele na tej svečanosti odloča rejec bikov skupno z zastopnikom kupujoče tvrčke o usodi bikov, ki so preizkušnjo prestali. Tisti, ki so bili določeni za prihodnjo bikoborbo, imajo svoje dneve štete. Svečanosti in preizkušnjam pa ne prisostvuje torero. Noben torero vnaprej ne zve, katerega bika so izzrežali za njegov nastop, tako da mora nastopiti proti neznanemu nasprotniku.

Dvokrat izpremenil spol

O čudni igri narave poročajo madžarski listi. Leta 1905 je bika vpisana v matrici knjigo v župniji Barany Elizabeta Deak. Toda leta 1920 je postal na njeno zahtevo, podprto z zdravniškimi spričevali iz Elizabete Albert, ki so ga zapisali med domobranci. Albert Deak je služil pri vojakih, bil je v vojni, leta 1927 se je pa oženil z lepo mladenko in imel je z njo zdravega otroka. Žena bi bila imela rada še več otrok, pa jih ni mogla imeti. Začela se je pritoževati nad svojo usodo, češ, da je stara komaj 23 let, pa se mora že posloviti od življenja mlade žene.
 To nejasno namigavanje je pa dobilo jasno obliko te dni, ko je Deakova vložila tožbo na ločitev zakona, češ, da njen mož ni ohranil potrebnih telesnih lastnosti za pravomočno zakonsko življenje. Albert Deak je pa vložil prošnjo, naj bi ga zdravniška komisija pregledala in znova vpisala kot Elizabete Deakovo. Ljudje napeto pričakujejo, kaj bodo ukrenili zdravniki in sodnik.
 To, močno po časopisni raci dišečo vest, smo posneli iz madžarskih listov,

ki jim prepuščamo tudi odgovornost za njo.

Novo vtelešenje Budhe

V Tibetu so odkrili novo vtelešenje Budhe. Gre za otroka, ki je bil rojen točno v trenutku, ko je lani 17. decembra umrl zadnji živi Budha, tibetski Dalaj-lama. Dete je bilo rojeno v dalni gorski vasi in prepeljano te dni v Lhaso, kjer bodo svečeniki in Dalaj-lamin namestnik točno ugotovili uro, kdaj je bilo rojeno in da-li ima na telesu vse znake pravega Budhe.
 Iz Pekinga se je napotila v Lhaso velika budhistična ekspedicija, ki bo prisostvovala vstoličenju novega Budhe. Zato agitira proti novemu Budhi budhistični učenjak Taši-lama, ki trdi, da je Budha sam določil samo 13 vtelešenj in da je torej brez pomena iskati novega Dalaj-lamo. Večina drugih svečnikov je pa mnenja, da je dopustno število inkarnacij 17, ne pa 13.
 Kako se bo ta spor končal, bo pokazala bližnja bodočnost. Najbrž bo ostalo pri tem, da posade na prestol novega Budho, saj bi brez njega ne vedeli kaj početi in bi se morda še stegli za njegov stolček.

Šest tednov z umorjeno ženo v izbi

V soboto dopoldne je prišel na policijo v Litomercah na Češkoslovaškem 60letni slikar Richard Blaschek s prošnjo, naj preiščejo hišo, kjer stanuje. Češ, da se širi v nji že delj časa čuden željo naglušnega starca in našla v njegovi sobici truplo njegove žene Gizele. Truplo je viselo na steni in je že močno razpadalo. Sodna obdukcija je pokazala, da je umrla Gizele Blaschkova že pred šestimi tedni. Na glavi je imela globoko rano, zadano s topim kovinastim predmetom.
 Moža so zaprli. Pred šestimi tedni je sporočil policiji, da je njegova žena brez sledu izginila. Ker sta se zakonca neprestano prepirala in je žena močno grozila, da ga bo zapustila, je policija mislila, da se je res preselila k svojim sorodnikom. Blaschka so trdo prijeti in končno se je udal. Izjavil je, da je ženo res umoril, podrobnosti pa ni hotel izdati. Po daljšem odklepanju je še priznal, da je ženo v prepiru ubil z železnim strgalom. O tem, kako je mrtvo ženo obesil in kako je mogel tako dolgo prenašati smrad, je trdovratno molčal.

V Ameriki so strogi

Po vseh ameriških uradih je določen za vsako stroko idealen tip uradnika s točno opredeljenimi, strogo preračunanimi in omejenimi uradnimi posli. Ta idealni uradnik ima 100 % delavnosti. In po vseh uradih pričakujejo, da dosežejo poedini uradniki vsaj 65 % delavnosti tega idealnega uradnika, ki živi seveda samo v bogati ameriški domišljiji. To je normalen uradnik v najnižjem plačilnem razredu. Če njegova delavnost napreduje, napreduje tudi on. To pa pomeni samo prehod v višji plačilni razred. Vsaka uradniška kategorija ima sedem plačilnih razredov. Tako je začetna plača strokovne službe razdeljena v sedem začetnih plačilnih skupin med 2000 do 2600 dolarjev letno, vedno po 100 dolarjev.
 Ta metoda je bila uvedena leta 1923, pred štirimi leti je bila pa izpopolnjena, vključeno je bil pravičnik o takozvani degradaciji odnosno prevredbi v nižji plačilni razred. Vsak uradnik, čigar delavnost pade pod 45 %, mora biti preveden v nižji plačilni razred, kakor je bil zanj določen. Če pa ni v dotičnem razredu prostih mest, ga lahko tudi odpuste. To se pa ne sme zgoditi, če predstojniki niso opazili pri njem padca delavnosti pod 45 % nepretrgoma skozi 90 dni. Vidimo torej, da v Ameriki ne poznajo šale z uradniki.

Iz Litije

— Nedeljnik izlet po Savi. V nedeljo je bilo na Savi vse živo. Kdor je bil mogoč, se je šel kopat. Vneti litijski čolnarji so pa priredili lep izlet. Čolne so nastavili na vlak do Zaloga, tam so jih pa spustili v Ljubljano. Preobčeli so se v kopalne dresse, obleko so pa v kovčegu posejali z vlakom do Litije. Podjetni čolnarji so to veslali do znane stare čolnarke gostilne pri Kračič v Dolseku, koder so imeli piknik. Popoldne so nadaljevali vožnjo do Litije. Med potjo so jih večkrat prehiteli posemezni kajakaški, ki so se vozili v gumijastih čolnih, naši pa v navadnih, enosedelnih čolnih, kakor jih izdelujejo prav poceni naši mizarji. V Zalogu so ljudje opazovali litijske čolnarje ob vkrcavanju in so jim odsvetovali vožnjo skozi sarkate brzice. Naši veslači so pa dospeli izredno navdušeni nad krasnim izletom brez vsake nezgode na cesti. Z njimi se je vozila v čolnu-samčku tudi pogumna sopotnica gospa Mary.
 Zdravstveno predavanje. Bonovinski zdravnik dr. Polke Ukmar je prišel s serijo predavanj po naših okoliških hribovih. V nedeljo je predaval na Poljsniku o negi otrok. Zanimivemu in poučnemu predavanju je prisostvovalo mnogo kmečkih žen in deklet. Udeležba je pokazala, kako naše podeželsko ljudstvo hrepeni po zanimivih in poučnih predavanjih.

Na počitnicah. — Ona: Lasje so mi nekoliko potemneli od morskega zraka.
 On: Meni so pa osiveli gotovo pod vplivom računa, ki sem ga dobil v hotelu.

Ljubezen ali revmatizem. — Moj prijatelj je že 20 let oženjen, pa vendar sedi še večer za večerom doma pri svoji ženi. Vidiš, to je ljubezen.
 — Jaz pa pravim, da je to revmatizem.

PRODAJA
 NA JESENICAH
 se prodaja trgovska hiša ob glavni cesti. — Poizve se: Jančigaj, Zgornja Šiška. 2385

PRODAJA
 NA PERIFERIJ Ljubljane
 prodam hišo s trgovino. — Poizve se v upravi »Sl. Narod«. 2384

KNJIZICO 4000.— DIN
 Mestne hranilnice ugodno prodam. — Naslov v upravi »Sl. Narod«. 2383

NOVOZIDANO HIŠO
 prodam za 29.000 Din. — Šmid, Draža vas, p. Loče.

KRASNO POSESTVO
 prodam. — Pojasnila: Ocepak, Borje, št. Lambert-Sava.

PLISE za volane v različnih gubah. **SPECIELNI ENTEL** oblek, volan, šalov l. t. d. **AZURIRANJE**, entel vložkov in čipk. **PREDTISKANJE**, VEZENJE **MONOGRAMOV**, zavese, perila.
 Hitro, fino in poceni izvrši
Matek & Mikeš, Ljubljana
 poleg hotela Štrukelj

PRODAJA
 za 220 volt tok napredaj. — Pojasnila: P. S., prometnik, Blejska Dobrava.

POUK
 STROJEPIŠNI **POUK**
 med počitnicami se vršijo tečaji od 6. do 1/2 8. in od 1/2 8. do 9. ure zvečer za začetnike in izvečbance. Šolnina znižana in stane učna ura samo Din 2.— Začetek pouka 6. avgusta. Vpisovanje dnevno od 6. do 1/2 8. zvečer. Christofov učni zavod, Domobrantska cesta 15. 2329

SLUŽBE
 MLAJŠE DEKLE
 želi službo. — Ponudbe: Gal, Stična.

STANOVANJA
 DVE 2-SOBNI STANOVANJA oddam. — Fürsager, Radovljica.

RAZNO
POZOR!
 Celo pečeno piško se dobi vsak dan za Din 15.— v restavraciji »Pod skalco«, Ljubljana, Mestni trg št. 11, pri Cigliču, kakor tudi različni, čevapčiči in vsakovrstna vina. 2375

Malinovec
 kg Din 16.—

Marmelada
 samo pri **Černe Oskar** spec. del. Sv. Petra cesta 35, Ljubljana

NUDIMO VAM
 za majhen denar dobra oblačila. **A. PRESKER**, LJUBLJANA, Sv. Petra cesta št. 14.

VINA:
 metliško belo 1 Din 8.—
 namizno belo > > 9.—
 rizling > > 10.—
 eviček > > 10.—
 dalmatinsko črno > > 10.—
 burgundec > > 12.—
 hrusevec > > 5.—

Zganje:
 tropinovec 1 Din 22.—
 silvovka stara > > 24.—
 hrusevec > > 28.—
 brinjevec > > 32.—
 borovničar > > 36.—
 Pri večjem odjemu primeren popust! — Se pripróča »Buffet« Jeraj, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 38. 2387

MALINOVEC
 pristen, naraven, s čistim sladkorjem vkuhan — se dobi na malo in veliko v **LEKARNI DR. G. PICCOLI**, LJUBLJANA, Dumaška c. 6

ZAVESE
 vam najlepše napravi po izbiri blaga specialni oddelek za zavesе — **BUD. SEVER**, Ljubljana, Marijin trg 2. — Kdor kupi blago pri meni, mu jih izgotovim brezplačno! 36/7

OGLAŠUJTE
 V malih oglasih v »Slovenskem Narodu« velja vsaka beseda 50 para, davek Din 2.— Najmanjši znesek za mali oglas Din 5.— davek Din 2.— Mah oglasi se plačujejo takoj; po pošti lahko v znakah. — Za odgovore malih oglasov treba priložiti znakom.